

LOS USOS DEL FUEGO

El fuego marca un gran avance en el desarrollo de la humanidad. No sólo permite un hábitat más confortable sino que posibilita la aparición de una larga serie de mejoras técnicas.

Proporciona con su calor una mayor comodidad al espacio habitado y facilita la defensa del grupo frente a alimañas nocturnas.

La iluminación mediante la utilización de lámparas de piedra, en las que arde una mecha sujeta a grasa animal, o de antorchas de madera resinosa, permite una mayor movilidad al hombre, condición previa a la exploración de las cuevas y a la ejecución de la primeras obras de arte parietal.

La cocción de alimentos, junto al papel desempeñado como fuente de calor y de luz, se encuentra entre las primeras ventajas de la utilización del fuego, práctica asimilada rápidamente por los hombres del Paleolítico tras observar que la carne calcinada era más sabrosa que cruda. La dispersión de huesos y conchas en torno a los hogares es prueba de esta actividad, aunque la preparación de alimentos apenas deja huellas en el registro arqueológico. No obstante, se puede suponer que algunos alimentos como los moluscos y vegeta-

les se consumían crudos y que la cocción de otros se realizaba en las brasas, o directamente sobre el fuego en el caso de carnes y mediante el calentamiento de piedras en el caso de los líquidos.

El uso del fuego se aplica también en la obtención del ocre calentando a 250° la limonita amarilla, que con este tratamiento se vuelve roja. El ocre es un colorante utilizado frecuentemente desde el Paleolítico Inferior en las paredes, pieles, objetos de adorno, diferentes útiles y como pintura corporal.

La talla de las piedras es otra de las diferentes actividades técnicas que se realizan en torno al hogar y con la ayuda del fuego. El calentamiento de la materia prima, sílex, permite una mejor fractura de los bloques, la adecuada manipulación de los núcleos y la obtención de retoques más delicados. Los útiles ganan en elasticidad y brillo, como en el caso de las bellas puntas solutrenses.

La madera y el hueso se calientan al fuego para hacerlos más maleables a la hora de fabricar armas y útiles. Las azagayas y varillas de asta pueden enderezarse después de ser sometidas al fuego, con la ayuda de bastones perforados.

Raspadors. Cova del Parpalló, de Gandia.
Raspadores. Cova del Parpalló, de Gandia.

Escalfament d'un nucli de sílex per a l'elaboració posterior d'útils.

Calentamiento de un núcleo de sílex para la posterior elaboración de útiles.

ELS USOS DEL FOC

El foc marca un gran avanç en el desenvolupament de la humanitat. No solament permet un hàbitat més confortable sinó que possibilita l'aparició d'una llarga sèrie de millores tècniques.

Proporciona amb la seua calor una major comoditat a l'espai habitat i facilita la defensa del grup enfront del feram nocturn.

La il·luminació mitjançant la utilització de llànties de pedra, en les quals es crema un ble fixat a greix animal, o de torxes de fusta resinosa, permet una major mobilitat a l'home, condició prèvia a l'exploració de les coves i a l'execució de les primeres obres d'art parietal.

La cocció d'aliments, al costat del paper exercit com a font de calor i de llum, es troba entre els primers avantatges de la utilització del foc, pràctica que assimilaren ràpidament els homes del Paleolític després d'observar que la carn a la brasa era més saborosa que la crua. La dispersió d'ossos i petxines al voltant de les llars és una prova d'aquesta activitat, encara que la preparació d'aliments a penes deixa petjades en el registre arqueològic. No obstant això, es pot

suposar que alguns aliments com els mol·luscs i vegetals es consumien crus i que la cocció d'altres es feia en les brasses, o directament sobre el foc en el cas de carns i mitjançant l'escalfament de pedres en el cas dels líquids.

L'ús del foc s'aplica també en l'obtenció de l'ocre, calfant a 250° la limonita groga, que amb aquest tractament es torna roja. L'ocre és un colorant utilitzat freqüentment des del Paleolític Inferior en les parets, les pells, els objectes d'adornament, diferents útils i com a pintura corporal.

La talla de les pedres és una altra de les diverses activitats tècniques que es fan al voltant de la llar i amb l'ajuda del foc. L'escalfament de la matèria prima, sílex, permet una fractura millor dels blocs, l'adequada manipulació dels nuclis i l'obtenció de retocs més delicats. Els útils guanyen en elasticitat i brillantor, com en el cas de les belles puntes solutrianes.

La fusta i l'os es calfen al foc per fer-les més mal·leables a l'hora de fabricar armes i útils. Les atzagaies i les varetes d'os poden dreçar-se després de ser sotmeses al foc, amb l'ajuda de bastons perforats.

Bastó perforat sobre os. Cova del Volcà del Far, de Cullera.

Bastón perforado sobre hueso. Cova del Volcà del Far, de Cullera.

Bastó perforat utilitzat per a dreçar al foc les atzagaies.

Bastón perforado utilizado para enderezar al fuego las azagayas.